

Bányai János

geológus-tanár, Székelykeresztur:

**Bajaink és tennivalóink az ásványvizek
hasznosítása terén.**

A már erőteljes tempóban megindult közgazdasági megmozdulások köréből, mint azt már az első pillanatra megállapíthatjuk, hiányzik közgazdasági életünknek egyik jelentős ága, melynek virágzásához a legreálisabb alapot ép természetadta kincseink egyike, a szabadon magától felszínre ömlő *ásványvíz* szolgáltatja.

Ma, amikor a súlyos megélhetési viszonyok miatt minden eszközt és módot meg kellene, hogy ragadjunk a pénzszerzési alkalmak kihasználására, akkor napról-napra engedjük, potyára elfolyni, a soha vissza nem hozható milliókat!

És min mulik az egész? Nem máson, mint az egyik más hasonló szakmában nem látható szervezetlenségben.

Valószínűen az ásványvíziparban uralkodó nagy szélsőségek okozzák, hogy érdekeltségeink igazi reprezentáló módon a súlyuknak megfelelően sehol fellépni nem tudtak. A nagyobb milliós jövedelmekkel dolgozó vállalataink, legyenek azok akár fürdő, akár palackozott ásványvíz értékesítésre is alapozva, minden közös érdekű mozgalomtól mentesen csinálják a maguk kiseded játékaikat. Viszont a kisebb vállalkozások a szűk helyi viszonylatokból soha ki nem lépve húzódnak meg észrevétlenül s kis látókörük miatt soha még csak tudatára sem jöhettek szervezkedésük szükséges voltának. Pedig a közösen mindnyájukat érdeklő nyaralási, kirándulási, egyszóval idegenforgalmi akciók csak együttes munkával oldhatók meg. Egyetlen vállalat, legyen az bármilyen erős is, csak fölösleges pénz- és erőpocsékolást csinál egymagában.

Talán ezek voltak az okai annak is, hogy sem a gyergyószentmiklósi, sem a székelyudvarhelyi gyűléseken e téma – éppen tehát az ásványvizek klasszikus földjén – a tárgyalások során még csak szóba sem került. Nem szomorú iróniája a sorsnak?

Hanem ezzel a feltűnő negativummal szemben annál több szó esett a privát beszélgetések során. E sorok megírására is az elhangzott szükségszerűség szolgáltatott alkalmat, hogy legalább e kérdés is az első lépésig, a felszínre kerülésig végre valahára eljuthasson.

Nem is kis dologról van szó! Amint a legutóbbi geológiai kutatások kataszterszerűen összeállított adataiból kitűnik, csak tisztán a Székelyföldön 2000 forrás ontja ki magából naponként a többmillió literre menő ásványvizet!

Ma, amikor pl. az egyik palackozott ásványvizünk 17 millió lej évi jövedelmet hoz, egy másik után meg a tulajdonos község másfélmillió lej évi haszonbért kap, ezeket a konkrétumokat összevetve, a más téren történő állandó üzleti bukásokkal, leépítésekkel, lehetetlen észre nem vennünk ásványvizeinknek a közgazdasági életben irányadó szerepét.

Ezidőszerint talán soknak mosolyt csal ajkára az a jövendülés, hogy a székelyföldi rossz gazdasági viszonyok megoldója egyedül csak a *borviz* lesz!

Ez pedig elérhető, ha e kérdés bekerül mindennapi problémáink homlokterébe.

A megoldás pedig a mai viszonyok szerint is többféle módon történhetik.

Az egyik s talán legegyszerűbbnek tartó mód tisztán pénz, *a nagy tőke kérdése*. Rengeteg olyan vizünk van, mely nagy tőkebefektetésre, alkalmas, de csak úgy, ha a berendezkedés a gazdag emberek nyugateurópai kényelmét ki tudja elégíteni.

Már meglévő kisebb fürdőink közül csak azok lehetnének életképesek nagy befektetés nélkül, melyek *községekben, vagy legalább is azok közelében fordulnak elő*. Ilyen helyeken a szerényebb középosztályhoz tartozó vendégek kaphatnak olcsó nyaralási alkalmat.

Fürdőink látogatottságát csak azok olcsóbbá tételével érhetjük el, ez megint csak úgy sikerül, ha a fürdő fentartási

költségeket egy egész évre osztjuk el, téli szezonra való berendezkedéssel.

Jól fizető üzletnek bizonyult az eddigi tapasztalatok szerint is, az *ásványvizeknek mindennapi előfizetéses rendszerű szállítása* a forrásokhoz közelebb eső nagyobb lakosságú helyekre.

Tökéletesebb kihasználásra várnak a vulkáni utóhatásképpen nagy tömegben kiömlő *széndiokszid (szénsav) gázaink*, melyek egyéb ipari alkalmazásukat nem is számítva, nagy fontossággal bírnak a rosszvizü vidékeinken a szódaviz gyártásánál.

Nagy szerepük lesz egy fellendülő fürdő- és idegenforgalmi élet mellett az *ásványvizeinkből lerakodott ásványi anyagoknak is*, melyek mint olcsó emléktárgyak jelentékeny pénzforgalmat fognak csinálni, mint azt az eddig is szép sikert elérő korondi aragonitok példája mutatja. Épp úgy megszervezésre vár a gyógyiszapkereskedelem is.

Mező- és állatgazdaságunk előre látható fellendülésén kívül jelentékeny pénzszerzési forrás lehet a székely ötletesség kifogyhatatlanságára mutató különféle praktikus eszközök készítése, amelyek segítségével erőteljes háziipart lehetne megteremteni.

Mindezek s az idegenforgalommal kapcsolatos összes ipari, gazdasági, kereskedelmi vonatkozások tervszerű felépítése csak az *ásványvízérdekeltségek megszervezésével* lehetséges, mely végre alkalmat adna az eddig is érzett nagy hiánynak, egy *szaklapnak* a megalapítására.

Ezek volnánk ezen a téren a legközelebbi tennivalók s ha az érdekeltek belátják a szervezkedés szükséges voltát, úgy olyan érának vetik meg az alapját, melynek gazdasági fellendülése nem csak nekik hoz egyéneként óriási hasznot, hanem jelentékenyen hatna vissza közzgazdasági életünk minden vonatkozására.